

ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ

Ходунова В.Л.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ПРАЦІВНИКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Інноваційні освітні напрями в системі суспільного дошкільного виховання й освіти висувають значні вимоги до компетентності вихователя, а отже й до змісту та технологій його підготовки.

Проблема вдосконалення системи освіти шляхом впровадження компетентнісного підходу викликана загальноєвропейською й світовою тенденцією інтеграції, глобалізації світової економіки, стандартизацією європейської освіти на засадах Болонської угоди. На думку В. П. Андрущенка, саме Болонський процес є лейтмотивом поточного десятиріччя у розвитку освіти [1, с. 11].

Дослідженню проблеми розвитку компетентності педагогів присвячені роботи таких авторів, як Г. Алова, А. Алексюк, О. Абдулліна, Л. Артемова, Ю. Бабанський, В. Беспалько, І. Богданова, В. Бондар, А. Богуш, В. Вергасов, Л. Вовк, Н. Гузій, І. Зязюн, Е.Карпова, Н.Лисенко, Л.Мітіна, О. Мороз, Н. Ничкало, Г. Підкурманна, С. Сисоева, В. Сергієнко, Н. Чепелева, О. Шаров, М. Ярмаченко та інші. Ці дослідження, розкривають зміст, методи, форми, нові технології формування фахових умінь та окремих рис характеру фахівців.

Як відмічає Г. Беленька, інтеграція української освітньої системи у світовий освітнянський простір поставили перед нашою педагогічною наукою задачу приведення традиційного українського наукового апарата у відповідність із загальноприйнятою в Європі системою педагогічних понять [2].

Зберігаючи набутий національний досвід (О. Савченко, Н. Бібік, Л. Ващенко, О. Локшина, О. Овчарук, Л. Паращенко, О. Пометун, С. Трубочова та ін.) педагогічна освіта України вступила в етап реформування, зберігаючи набутий національний досвід, поступово входячи у світовий освітній простір.

В дослідженні змісту поняття «компетенції» виділяються *два напрями*. Представники *першого напрямку* (А. Андреева, В. Байденко, В. Болотова, А. Вербицького, І. Зимньої, Е. Ісламгалієва, В. Шадрікова та ін.) розуміють компетенції як особистісні якості індивіда. Ю. Татур, Ю. Фролов, А. Махотін, А. Омаров, Л. Папулов, А. Слободський, Я. Клементовичус, О. Смірнова, та інші, трактують зміст компетенції як складову професійної чи іншої діяльності суб'єкта. Дослідження *другого напрямку* пов'язують компетенції з набором конкретних знань, умінь та навичок у різних сферах діяльності: Е. Зеєр, А.Богуш, Н. Бібік, В. Кузь, Г. Павлова, Н. Садовнікова, А. Омаров, С. Сисоева, С. Шаронова та інші.

Переважає більшість дослідників трактують поняття компетентності через особистісні якості.

Н. Мойсеюк вважає, що «компетентність – якість особистості, яка необхідна для якісної продуктивної діяльності в певній сфері» [4, с. 639].

У дослідженнях Г. Селевка знаходимо: «*під компетентністю розуміється інтегральна якість особистості, що виявляється в загальній здатності та готовності до діяльності, яка базується на знаннях і досвіді, здобутих у процесі навчання і соціалізації й орієнтованих на самостійну й успішну участь у діяльності*» [5, с. 139]. Поняття компетентності містить когнітивну (знання) й операційно-технологічну (вміння) складові, а й мотиваційну, етичну (ціннісні орієнтації), соціальну та поведінкову. Тому оволодіння компетентністю вимагає абстрактного мислення, саморефлексії, визначення власної позиції, самооцінки, критичного мислення та ін.

А. Хуторський характеризує компетентність як «оволодіння людиною відповідною компетенцією, що передбачає її особистісне ставлення до неї і предмету діяльності» або ж як «особистісна якість (сукупність якостей) і мінімальний досвід щодо діяльності в заданій сфері» [8].

На думку Ю. Татура, О. Дубасенюк, Н. Сидорчук компетентність – це інтегральна властивість особистості, що характеризує її прагнення і здатність (готовність) реалізувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості та ін.) для успішної діяльності в певній галузі [6, с. 6-7].

У сучасній педагогічній науці поняття «компетентність» використовується для опису кінцевого результату навчання. Н.Тализіна, Н. Печенюк, Л. Хихловський, В. Шадріков, Р. Шакуров, В. Шепель та інші зазначають, що компетентність передбачає володіння знаннями, вміннями, навичками та життєвим досвідом. М. Нечаєв дає ґрунтовне визначення компетентності: «Досконале знання своєї справи, сутності виконуваної роботи, складних зв'язків, явищ і процесів, можливих способів і засобів досягнення намічених ціле».

Ряд дослідників розглядають компетентність комплексно. О. Антонова та Л. Маслак пропонують формувати компетенцію через гармонійне поєднання знань, умінь та навичок. М. Головань, подає таке означення: «компетентність – це володіння компетенцією, що виявляється в ефективній діяльності і включає особисте ставлення до предмету і продукту діяльності» [3, с. 29].

Таким чином, в українському суспільстві на державному рівні сформована об'єктивна готовність до сприйняття принципово нового розуміння статусу, ролі і покликання дошкільної освіти. Професійну компетентність фахівців дошкільної освіти визначено як здатність вирішувати задачі професійної діяльності на основі фахових знань і умінь, що інтегруються з розвитком особистісних професійно значущих якостей, серед яких провідними є любов до дітей, що поєднується з вимогливістю, емпатія та комунікативність.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть (Спроба прогностичного аналізу) / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11-17.
2. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу / Г. В. Беленька: монографія. – К.: Університет, 2011. – 320 с.
3. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять / М. С. Головань // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – № 8 (18). – С. 224.

4. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник / Н. Є. Мойсеюк. – 5-е видання, доповнене і перероблене – К.: [б. в.], 2007. – 656 с.
5. Селевко Г. Компетентности и их классификация // Народное образование. – 2004. – № 4. – С. 138-143.
6. Татур Ю. Г. Компетентносный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования: материалы ко второму заседанию методологического семинара. Авторская версия / Ю. Г. Татур. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 16 с.
7. Шарипов Ф. В. Профессиональная компетентность преподавателя вуза / Ф. В. Шарипов // Высшее образование сегодня. – 2010. – № 1. – С. 72-77.
8. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования // Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58-64.

Шегера М.Д.

студент,

Науковий керівник: Шинкаренко А.І.

кандидат педагогічних наук, доцент,

*Кременецька гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка*

ВНЕСОК ГНАТА ХОТКЕВИЧА В РОЗВИТОК КОБЗАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Гнат Хоткевич – митець масштабної освіченості, непересічного таланту, що постає перед нами як музикант, педагог, художник, музикознавець, фольклорист, письменник, драматург, літературознавець, театрознавець, композитор, громадський та культурний діяч.

Народився Гнат Мартинович Хоткевич 19 грудня 1877 року у Харкові. Ще змалку прислухався до народних пісень, які збирав та записував протягом всього життя. Від кобзаря Павла із с. Деркачі та Г. Гончаренка майбутній музикант перейняв зінківський (харківський) спосіб гри на інструменті та згодом вдосконалив його [1; 4; 5].

Відзначимо, що наполегливе навчання виконавському мистецтву забезпечило музиканту звання «першого професійного бандуриста з віртуозною технікою гри та музично-теоретичними знаннями» [1, с. 84]. Так, у 1899 році М.Лисенко запрошує його у свій хор, з яким Г. Хоткевич гастролює по Україні та Росії, як соліст-бандурист, започаткувавши тим самим новий тип бандурного виконавства – концертний.

Вагомим етапом у житті молодого музиканта став 1902 рік, що ознаменований проведенням концерту присвяченого XII Всеросійському археологічному з'їзду, що відбувся у Харкові. Протягом цього заходу кобзарі та лірники виступали у різних виконавських складах. Це була перша спроба організувати сліпих музикантів в єдиний ансамбль, що відкрило ще один напрям виконавства у бандурному мистецтві [5, с. 66].

Організація концерту кобзарів у 1902 році в Харкові поставила перед митцем багато проблем щодо бандурного мистецтва. Серед першочергових завдань було: обрати єдиний тип гри та уніфікувати вигляд інструменту. Щодо цих питань, то Г. Хоткевич відстоював зінківський спосіб гри, тому що